

PISPALAN KIRJASTOYHDISTYS RY:N TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2019

YHDISTYKSEN TOIMINNAN TARKOITUS

Pispalan Kirjastoyhdistys ry ylläpitää kirjastotoimintaa Pispalassa. Yhdistys perustettiin vuonna 1995 kunnallisen lähikirjaston lakkautuksen jälkeen. Reilun kahdenkymmenen toimintavuotensa aikana Pispalan kirjasto on tarjonnut monipuolisia kulttuuripalveluja niin alueen asukkaille kuin muillekin tamperelaisille ja samalla vakiintunut olennaiseksi osaksi Pispalan aktiivista järjestökenttää. Kirjasto haluaa tulla tunnetuksi avoimena kansalaistalona, jossa monipuoliset kirjastopalvelut, laaja kulttuuritarjonta, kansalaistoiminta ja monikulttuurisuus kohtaavat. Kirjastoyhdistys on tavoitteissaan samoilla linjoilla kuin kirjastolaki (1492/2016), joka korostaa kirjaston roolia sivistyksen, yhdenvertaisuuden, demokratian ja sananvapauden puolestapuhujana. Pispalan Kirjastoyhdistys tekee aktiivista jäsenhankintaa järjestämällä tapahtumia ja tempauksia yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa sekä tiedottamalla toiminnastaan säännöllisesti sosiaalisessa mediassa.

TOIMINTA

Pispalan kirjasto sijaitsee osoitteessa Pispalan valtatie 21, ja se on auki kaikkina arkipäivinä (ma, ti ja pe 13.00-18.00 ja ke, to 13.00-19.00). Tapahtumien yhteydessä kirjasto on auki myös viikonloppuisin. Kirjastolla on sivupisteet Tahmelan Huvilalla, Uramonkatu 9, ja Pispalan nykytaiteen keskuksessa (Hirvitalo), Hirvikatu 10.

Pispalan kirjaston uusi kirjastojärjestelmä KOHA otettiin käyttöön loppuvuodesta 2018, ja vuonna 2019 järjestelmään saatiin etäkäyttö, joka mahdollistaa Pispalan kirjaston kokoelmien selaamisen myös omalta kotipäätteeltä tai älypuhelimelta. Kirjastojärjestelmän uusimisen yhteydessä kirjaston kokoelmat inventoitiin ja laajat varastokokoelmat saatiin tehokkaampaan käyttöön. Kirjastojärjestelmä KOHA on mahdollistanut myös uusien lainauspisteiden käyttöönoton.

Lainauspalvelujen lisäksi Pispalan kirjastossa asiakkaat voivat lukea päivän lehdet (AL, HS), käyttää nettipäätteitä tai wifi-verkkoa sekä tulostaa, kopioida ja skannata. Varsinkin tulostinpalvelut ovat olleet suuressa suosiossa asuinalueen asukkaiden sekä lähiyritysten piirissä. Pispalan kirjaston henkilökunta tarjoaa myös kirja- ja aineistovinkkausta sekä Pispala-tietoutta.

Pispalan Kirjastoyhdistyksen kokoelmat (noin 12000 nidettä) koostuvat lahjoituksista. Kirjasto saa lahjoituksena myös paljon uutuuskirjoja, joten lainauskokoelmat pysyvät tuoreina ja ajankohtaisina. Kokoelmat sisältävät kotimaista ja ulkomaista kaunokirjallisuutta, sarjakuvia, runoja ja tietokirjallisuutta. Pispalan kirjaston yleiskokoelmissa on muun muassa lainaajien keskuudessa suosittu dekkariosasto, laaja valikoima Keltainen kirjasto -kirjasarjaa, lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä harvinaisempaa yhteiskunnallista kirjallisuutta (mm. Huutomerkki, Into, Pystykorva). Pispalan kirjasto noudattaa yleistä kirjastoluokittelua. Kokoelmat uusiutuvat jatkuvasti poistojen, inventoinnin ja uusien lahjoitusten myötä.

KIRJOJEN KIERRÄTTÄMINEN JA VERKKOKAUPPA

Yksi Pispalan Kirjastoyhdistyksen toiminnan kulmakivistä on kirjojen kierrätys. Kokoelmien ulkopuolelle jääneitä lahjoituksena saatuja kirjoja kierrätetään paitsi lainaamalla ja myymällä myös lahjoittamalla. Myyntitoimintaa järjestetään vapaaehtoisvoimin erilaisissa kulttuuritapahtumissa. Pispalan Kirjastoyhdistys aloitti vuonna 2018 myyntitoiminnan myös verkkoantikvariaattien puolella (antikvaari.fi), ja vuoden 2019 aikana toiminta on kasvanut merkittävästi. Verkkokaupassa Kirjastoyhdistyksellä on tällä hetkellä tarjolla n. 4000 teoksen valikoima. Myynnistä noin puolet on tietokirjoja, joita ostavat varsinkin tutkijat, muut kirjastot ja erikoisalojen harrastajat. Verkkomyynnin kautta kirjaston myyntityö on laajentunut valtakunnalliseksi, ja saattaapa kirjatilauksia tulla ulkomailta

astikin. Käytettyjen kirjojen myynti on tärkeä osa Pispalan Kirjastoyhdistyksen varainhankintaa, jolla katetaan kirjastotoiminnan kuluja. Antikvaarisen verkkokaupan laajentaminen ja kehittäminen tukee näin ollen sekä yhdistyksen kierrätystavoitteita että taloutta. Pispalan Kirjastoyhdistyksen kirjalahjoitukset suuntautuvat palvelutaloihin, vastaanottokeskuksiin ja vankiloihin. Lahjoitusten tarkoitus on tarjota laadukasta lukemista erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille.

PISPALA-KOKOELMA

Vuonna 2019 Kirjastoyhdistys aloitti ainutlaatuisen Pispala-kokoelmansa uudistamisen. Pispala-kokoelmaan kerätään laaja-alaisesti Pispalan historiaan ja pispalalaisuuteen liittyvää tietokirjallisuutta, kaunokirjallisuutta, kuvamateriaalia ja dokumenttiaineistoa. Tällä hetkellä Pispala-kokoelma kattaa noin 250 teosta. Pispalan Kirjastoyhdistys tekee yhteistyötä Tampereen kaupunginkirjasto Metson henkilökunnan kanssa Pispala-kokoelman osalta niin, että Pispalan kirjaston kokoelmat palvelisivat omalta osaltaan koko Tampereen kirjastoverkkoa. Pispala-kokoelmaan kuuluu myös runsaasti Pispalan asemakaavoituksen kaavoja, rakennusinventointeja ja niihin liittyviä taustaraportteja sekä akateemista tutkimusta. Lisäksi Pispalan Kirjastoyhdistys on koonnut laajaa Pispala-aiheista lehtileikekokoelmaa, joka koostuu pääosin paikallisten lehtien uutisoinnista. Vuonna 2019 Pispalan Kirjastoyhdistys sai Suomen Kulttuurirahaston Pirkanmaan rahastolta 2000 €:n apurahan Pispala-kokoelman uudistamishankkeeseen. Pispala-kokoelma -projektia tehdään läheisessä yhteistyössä Pispalan Moreeni ry:n ja Lauri Viita -seuran kanssa.

HALLINTO

Pispalan Kirjastoyhdistyksen päivittäistä toimintaa ohjaa yhdistyksen hallitus, jossa on puheenjohtajan lisäksi 2-9 varsinaista jäsentä. Arkista kirjastotoimintaa pyörittävät yhdistyksen osa-aikaiset työntekijät, vapaaehtoiset ja työkokeilijat. Yhdistyksen kokoukset ovat avoimia kansalaistilaisuuksia, joihin kuka tahansa on tervetullut.

17.4.2019 asti Kirjastoyhdistyksen hallituksessa toimivat: Kallio Raine, puheenjohtaja; Lahtinen Jussi, varapuheenjohtaja; Korhonen Minna, sihteeri; Hietala Kirsi, jäsen; Huhtinen Tero, jäsen; Koivisto Perttu, jäsen; Kuure Tapio, jäsen; Rehwagen Claudia, jäsen; Viinikainen Päivi, jäsen; Wallenius Katja, jäsen; Ala-Kyynty Juuso, varajäsen; Autiosaari Toivo, varajäsen, taloudenhoitaja; Karhu Jesse, varajäsen; Laajisto Carita, varajäsen; Natunen Helena, varajäsen; Niskavaara Veikko, varajäsen. Hallitus kokoontui kaksi kertaa alkuvuodesta 2019.

Pispalan Kirjastoyhdistys ry:n vuosikokous pidettiin 17.4.2019, ja puheenjohtajaksi valittiin Jussi Lahtinen. Hallituksen tämänhetkiset jäsenet ja varajäsenet ovat: Toivo Autiosaari (rahastonhoitaja), Raine Kallio (varapuheenjohtaja), Minna Korhonen (sihteeri), Kirsi Hietala, Perttu Koivisto, Helena Natunen, Marita Peltoniemi, Claudia Rehwagen, Petra Ruusunen, Katja Wallenius, Päivi Viinikainen ja Timo Virtanen. Uusi hallitus kokoontui kolme kertaa vuonna 2019.

JÄSENET

Vuoden 2019 lopussa Pispalan Kirjastoyhdistyksen jäsenmäärä oli 1437. Vuoden 2019 aikana Kirjastoyhdistys sai n. 50 uutta jäsentä.

TOIMITILAT

Pispalan kirjasto on toiminut kesästä 2017 asti osoitteessa Pispalan valtatie 21. Kirjaston tiloja voi varata esimerkiksi omien lukupiirien tai kokousten järjestämiseen. Vuonna 2019 Pispalan

Kirjastoyhdistyksellä on ollut vuokrattuna kaksi varastotilaa: kirjavarasto osoitteessa Hennerinkatu 14 ja myyntikirjojen käsittelytila osoitteessa Mäkikatu 12 C (varasto).

KIRJASTON HENKILÖKUNTA JA TYÖNTEKIJÄT

Pispalan Kirjastoyhdistys ry työllistää vuosittain keskimäärin kolme alueen pitkäaikaistyötöntä palkkatukijärjestelmän avulla. Kirjaston palkallisten työllistämiseksi Kirjastoyhdistys tekee tiivistä yhteistyötä Pirkanmaan Rakennuskulttuuriyhdistys ry:n (Piiru) kanssa. Pispalan kirjastossa voi myös suorittaa työkokeilujaksoja ja TET-harjoitteluja.

Pispalan Kirjastoyhdistyksen henkilökunta on koostunut vuonna 2019 kolmesta palkkatuella työllistetystä ja seitsemästä työkokeilijasta sekä Kirjastoyhdistyksen vapaaehtoisista. Lisäksi kirjastossa on ollut yksi työharjoittelija ja kaksi kieliharjoittelijaa.

TIEDOTUS

Kirjastoyhdistys on tiedottanut toiminnastaan säännöllisesti sähköpostin kautta jäsenkirjeellä, ja kirjaston verkkosivuja (pispalankirjasto.fi) päivitetään aktiivisesti. Pispalan Kirjastoyhdistys oli läsnä myös Instagramissa ja Facebookissa, jossa Pispalan kirjastolla oli vuoden 2019 lopussa yhteensä noin 1600 seuraajaa. Tapahtumista tiedotettiin säännöllisesti myös julisteilla, lentolehtisillä, Aamulehden Menoinfo-palstalla, Pispala.fi-tapahtumakalenterissa, Lähellä.fi-sivustolla sekä tarvittaessa lehdistötiedotteilla. Myös Yle Tampere on usein nostanut Pispalan kirjaston tapahtumia ohjelmissaan esille.

TALOUS

Tampereen kaupungin antama toiminta-avustus on mahdollistanut Pispalan Kirjastoyhdistyksen nykyisen toiminnan. Toiminta-avustuksella on maksettu muun muassa yhdistyksen vuokra- ja muita kuluja.

Yhdistys kattaa omalla varainhankinnallaan noin kolmanneksen kirjaston toimintakuluista.

Jäsenmaksujen ohella tuloja saadaan lahjoituskirjojen myynnistä, tukikonserttien järjestämisestä ja kirjaston palvelujen käyttökorvauksista. Kirjastoyhdistyksen taloudellisen tilanteen parantamiseksi kirjastolla järjestetään paljon erilaisia tempauksia. Yhdistyksen jäsenmaksun suuruus on viisi euroa vuodessa.

TAPAHTUMAT

Pispalan kirjasto on avara, avoin ja helposti saavutettava tila. Kirjaston tiloja voi varata esimerkiksi omien lukupiirien tai kokousten järjestämiseen. Tällä hetkellä Pispalan kirjastoa käyttävät kokoustilanaan ja tapahtumapaikkanaan useat järjestöt ja yhdistykset (mm. pispalalaiset asunto-osakeyhtiöt, Pispalan Asukasyhdistys r.y., Hannu Salama -seura ry, Pispalan Sos.-dem. Työväenyhdistys ry, Suomi-Tanska-yhdistys ry ja Lauluntekijäyhdistys Kertsi ry). Pispalan Kirjastoyhdistys järjestää tiloissa jatkuvasti myös omaa toimintaa, mm. luentosarjoja, runo- ja musiikkiklubeja, satutunteja, luovan kirjoittamisen työpajoja ja lukupiirejä. Luentojen ja musiikki- sekä runotapahtumien lisäksi kirjasto tarjoaa tiloja audiovisuaalisten installaatioiden esittämiseen. Kaiken kaikkiaan Pispalan kirjasto toimii tapahtumapaikkana hyvinkin erilaisille kulttuuritapahtumille. Pispalan Kirjastoyhdistyksen tavoitteena tapahtumatoiminnassaan on nostaa esille paikallisia taiteilijoita ja kulttuuritoimijoita. Vuosittain Kirjastoyhdistys organisoii muun muassa Pispala Vilkkari OFF -elokuva festivaalit ja Pispalan joulumyyjäiset. Kirjastoyhdistys on myös mukana järjestämässä vuosittaisia Pispalan Karnevaaleja ja PispalaFolkia. Vastavirta-Klubilla säännöllisesti järjestettävät kirjaston tuki-illat (musiikki- ja runotapahtumia) ovat osa Kirjastoyhdistyksen omaa varainkeruuta.

Pispalan Kirjastoyhdistys oli vahvasti mukana käynnistämässä Tahmelan Huvilan yhteisö- ja kulttuurikeskuksen toimintaa vuoden 2019 alussa. Kahdeksan kuukauden aikana (avajaiset pidettiin 29.3.2019) Kirjastoyhdistys järjesti Huvilalla 10 omaa tapahtumaa ja toimi rinnakkaisjärjestäjänä lukuisissa Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistyksen tapahtumissa. Huvilalla järjestettiin muun muassa musailtoja, kirjailijatapaamisia, julkistamistilaisuuksia, taidenäyttelyitä ja ruokatapahtumia. Myös Tahmelan Huvilassa esillä oleva valokuvanäyttely Rantahuvilat Pyynikiltä Tahmelaan on koottu yhteistyönä. Tahmelan Huvilan tilaisuudet ovat kaikille avoimia, lapsiystävällisiä ja päihteettämiä. Samoin kuin Pispalan kirjaston tiloissa, myös Tahmelan Huvilalla kaikki ovat tervetulleita ideoimaan ja järjestämään tapahtumia.

Pispalan Kirjastoyhdistyksen järjestämät tapahtumat 2019

- 10.1. Lukupiiri: Nainen sodan varjossa/ Sirpa Kähkönen: *Graniittimies* (1920-lukua sisällisodan jälkeen)
- 15.1. Haastattelu- ja musiikkitilaisuus/ Seppo Tammilehto: *Poutapilven poika*
- 24.1. Virkkuukerho
- 31.1. Lukupiiri: Nainen sodan varjossa/ Sisko Istanmäki: *Niin paljon parempi mies* sekä Heidi Köngäs: *Dora, Dora* (jatkosota 1941-1944 ja Petsamo sodan keskiössä 1940-luvulla)
- 7.2. Virkkuukerho
- 14.2. Kirjaston tukimytkeet: Omatoimirunoilijoiden Open Stage, Pupurutsa & Hirvikoira Hirvonen (Terassi Pub Yläkerta)
- 16.2. Musaklubi: Lauluyhtye Sulkava
- 21.12. Lukupiiri: Nainen sodan varjossa/ Katja Kettu: *Kättilö* (Lapin sota 1944-1945)
- 28.2. Virkkuukerho
- 2.3. Musaklubi: Teemu Raudaskoski
- 5.3. Tutkija Ville Lähde: Ilmastonmuutos. Millainen yhteiskunta pyrki tosissaan ilmastonmuutoksen hillintään 1,5 asteeseen? Ville Lähde kertoi IPCC:n tuoreen raportin valossa siitä, miten ilmastopolitiikan asetelmat ovat mullistuneet.
- 13.3. Keskustelutilaisuus/ Lapsen kasvu ja kehitys: Tuula Tamminen ja Matti Helimo
- 19.3. Lukupiiri/ Kari Hotakainen: *Juoksuhaudantie*
- 20.3. Lauri Lahikainen: Ilmastonmuutos. Filosofian tutkija Lauri Lahikainen Tampereen yliopistosta tarkasteli erilaisia tapoja lähestyä ilmastovastuuta yksilöiden näkökulmasta.
- 30.3. Muzaklubi: Uncle Wormwood
- 12.4. Pieta Hyvärinen (Tampereen yliopisto)
- 16.4. Näytelmäkirjailija, teatteriohjaaja Sirkku Peltola: Elämäni kirjat
- 25.4. Lukupiiri/ Pauliina Rauhala: *Taivaslaulu*
- 9.5. Jani Pulkki: Ilmastonmuutos. Kasvatustieteiden tohtori Jani Pulkki Tampereen yliopistosta tarkasteli erilaisia tapoja lähestyä ilmastovastuuta yksilöiden näkökulmasta.
- 11.5. Musaklubi: Juhani Kuisti & Pahanilmanlinnut
- 26.6. Kirjanjulkistamistilaisuus: Donald Adamson
- 12.9. Lautapeli-ilta
- 14.9. Saara Vallinevan kirjanjulkaisu: *Ihmeellinen siemen* (Tahmelan Huvila)
- 19.9. Kirjailisuusiilta/ Terhi Rannela: *Kiivaat*
- 20.9. Progeiltamat
- 26.9. Syksyinen runoilta: Tamperelainen kirjailija, äidinkielen opettajana toiminut Oili Sainila luki runojaan ja kertoi kirjojensa taustoista.
- 2.10. Kirjailijavieraana Matti Rönkä (Tahmelan Huvila)
- 9.10. Lukupiiri/ Lauri Viita: *Moreeni*
- 14.10. Satutunti: Saara Vallinevan *Ihmeellinen siemen*

- 16.10. Arktinen ilta: Raine Kallio (Tahmelan Huvila)
22.10. Lukupiiri/ Terhi Rannela: *Kiivaat* (Tahmelan Huvila)
30.10. Kirjailijavieraina Pauli Hanhiniemi: *Kaukopuhelu* (Tahmelan Huvila)
5.11. Ilmastonmuutos: WWF Suomen suojeluasiantuntija, kuluttajaekonomisti Mari Koistinen.
12.11. Satutunti/ Saara Sillanpää
13.11. Lukupiiri: Johanna Sinisalonen vuoden 2000 Finlandia-palkittu *Ennen päivänlaskua ei voi*
22.11. Ismo Muurimaa: Pispala keino -runokirjan julkistamistilaisuus (Tahmela Huvila)
26.11. Satutunti/ Saara Sillanpää
27.11. Kirjailijavieraina Marjatta Lehtovirta: *Druidiset sirut*
8.12. Kertsin laulunsanoituskurssi
10.12. Satutunti/ Saara Sillanpää
11.12. Lukupiiri/ Liisa Vuoristo: *Rajaportti* sekä Aila Meriluoto: runoteos *Talvikaupunki* (Tahmelan Huvila)
13.12. Kirjasto Rock (Vastavirta-Klubi)
16.-18.12. Joulumyyjäiset (Haulitehdas)
19.12. Pispalan kirjaston joulurunohaaste ja joulukalenteri-ikkunan avajaiset

Muita tapahtumia, joihin Kirjastoyhdistys on osallistunut

- 18.5. Pispalan Karnevaalit
18.8. Puistofiesta
5.9. Työväenkirjallisuuden päivä

YHTEENVETO

Pispalan Kirjastoyhdistys on vuosien mittaan vakiintunut tärkeäksi osaksi alueen kansalaistoimintaa ja kulttuurikenttää. Toimintaa on myös jatkuvasti pyritty kehittämään ja uudistamaan vastaamaan ajan vaatimuksia. Perinteisen kirjastotoiminnan ohella asiakkaat kaipaavat tietoteknisiä palveluja sekä mahdollisuutta osallistua ja keskustella ajankohtaisista asioista. Pispalan kirjasto haluaakin tarjota tilat ja mahdollisuuden kaikenlaiseen ruohonjuuritason toimintaan. Vuoden 2019 aikana Kirjastoyhdistys on myös järjestänyt n. 50 erilaista kaikille avointa tapahtumaa Pispalan kirjastolla ja Tahmelan Huvilalla.

Tahmelan Huvilan yhteisö- ja kulttuurikeskuksen avautuminen vuonna 2019 toi kirjaston käyttöön isommat tilat ja laajensi myös kirjaston vaikutuspiiriä Tahmelan puolella. Yhdessä Pirkanmaan rakennuskulttuurikeskuksen, Mahdollisuuksien Tilan sekä monien muiden paikallisten kulttuurialan toimijoiden kanssa Kirjastoyhdistys oli jo Huvilan ensimmäisenä toimintavuonna luomassa uusia tapahtumakokonaisuuksia Pispala-Tahmelan alueelle.

Toinen merkittävä uudistus Kirjastoyhdistyksen toiminnassa vuonna 2019 oli kirjojen verkkokaupan täysimittainen käynnistäminen ja myyntikokoelman kasvattaminen kilpailukykyiseksi. Antikvaarinen kirjamyynänti on muodostunut merkittäväksi osaksi yhdistyksen varainhankintaa, ja se kattaa suuren osan kirjaston päivittäisistä kuluista. Samalla kirjamyynänti myös palvelee Kirjastoyhdistyksen kierrätystavoitteita. Kaikille lahjoituksena saaduille kirjoille pyritään löytämään paikka joko lainauskokoelmassa, myyntivalikoimissa tai eteen päin lahjoittamalla.